

ט.ל.

פרוטוקול מס. 4
מישיבת ועדת טירות ציבוריים, שהתקיימה
ביום ג', ה' בכסלו תשי"ב - 4.12.51,
בשעה 8.30.

משתתפים:
א. אלטמן - היו"ר
י. יטעיהו
ד. נצר
ג. טברסקי
ט. כפרית
ב. כצנלסון
ח. בן-אסד
א. ברמן

חסרים:
כ. הראל
ט. חזני
ג. חת
א. חביבי
ט. לודנץ
א. ציזלינג
א. הכרמלי

מזומנים:
ד"ר יוספטל - מטעם מחלקת הקליטה של הסוכנות;
מר חייקיס -
מר סלייפר -

מר יפת - מטעם מסד הסעד;
גב' צ. בלון - מנהלת המחלקה לטיפול בילד;
גב' ח. מה-יפית - מנהלת המחלקה להזנת הילד;
ד"ר הופרט - מטעם מסד הסעד.

היו"ר א. אלטמן:
אני פותח את הישיבה.
כעת נשמע סקירה מד"ר יוספטל, מנהל
מחלקת הקליטה של הסוכנות.

ד"ר יוספטל:
אדבר על הפעולות במעברות לקראת החורף,
ועל מצב המעברות בכלל.

במעברות ובמחנות-עבודה יש 64,500 מטפחות,
מהן: 25,000 בודונים; 14,500 בצריפוני-עץ; 9,300 בצריפוני-פח;
7,200 במיבנים של מחנות הצבא הבריטי; 8,500 באהלים.

ד"ר יוספטל:

מחודש אוגוסט עד היום, נעשו מאמצים רבים להחליף את האהלים בנדונים ובצריפוני עץ, בהתחשב עם הנימוקים דלקסן:

(א) החלפנו את האהלים שנמצאו בנקודות המרוחקות מן העיר, כמו: בגליל, בדרום, בעמק ובסביבות ירושלים;

(ב) החלפנו את האהלים שנמצאו בנקודות כאלה שהאקלים הקשה פוגע בהם, והכוונה היתה לא להשאיר עד כמה שאפשר אהלים.

נדמה לי שביצענו את הפעולות הללו, ובטוחים ההרדיים חיסלנו את האהלים.

עד עתה לא לקחנו בחשבון את סיפוני-הקבע של תושבי המעברות. התושבים תובעים מפעם לפעם שבהליף את אהליהם במיבנים חזקים יותר. בסביבות תל-אביב, למשל, נונים מיבנים כאלה מעט מאד, וכמעט לא כלום. וכך יוצא שריכוז האהלים נמצאים דוקא בסביבות פתח-תקוה, לוד, רחובות. דבר זה לוחץ לא במעט.

מתוך 112 המעברות שיש לנו, ישנן 16 מעברות שבהן מבוזזים הם הוא רק אהלים; 23 מעברות יש בהן גם אהלים, גם צריפונים וגם בנדונים. אנו תקוה שעד 1.1.52, זאת אומרת, במסך חודש דצמבר נרד במספר המטפחות הגרות באהלים עד כד' 7500, תכנסתנו היא בלתי-מפורזת, אך אם הגטמים יפריעו בעד עבודתנו - לא יעלה בידנו להחליפם.

אחר 1.1.52 לא תבוצע שום פעולה עקב התקציב החדש שפורסם אחר-כך.

בקטר לבעיית התקציב, בצדדים להתעכב במקצת: פנינו לאומר ובקטנו לאשר לנו תקציב לסיכון ארעי לתקופה שבין 1.10.51-1.5.52 בסכום של 6.600.000 ל"י. כנראה שהאיסור התקציבי לא יהיה למעלה מ-4.000.000 ל"י, כלומר, קצת פחות מ-2/3 מן התקציב המבוקש. את תכניתנו זו ביטטנו במטרה שלא יישארו יותר מ-7000 אהל, וחשבנו להחליף 8000 אהלים במסך תקופת החורף. אולם, טעינו בחשבון זה, גם לא יכולנו לעלות על 6000 אהלים.

בתקציב של 4.000.000 ל"י לסיכון ארעי, נצליח להחליף רק כ-7000 אהלים, ולא יותר. המחירים בארץ ובח"ל האמורים בזמן התחלופ, אף אהל טוב לא נוכל לקנות. אהל טוב עולה כיום בין 150 ל-200 דולאר; צריפון-עץ עולה 400-430 דולאר. טעב העצם בחו"ל הוא קשה לאין ערוך. צריפונים ניבנים עכבר מוסדות ציבור במעברות.

ישנן הוצאות פיתוח הטטה, כמו: הכשרת הקרקע עד להקמת המעברה, הבחת הצנורות למים, כביש ופז', העליות עד כד' 50-70 ל"י ליחידה. אח"כ ההוצאות עבור מוסדות ציבור, כמו: מרפאות, צרכניות, בתי-ספר, גני-ילדים וכד', הן 70 ל"י ליחידה. לא נראה לנו שיש סיכויים שהמחירים למידורים אלה ירדו.

האהלים שקנינו עד כה עולים בממוצע 80 דולאר כל אהל; לא קנינו אהלים חדשים העולים בין 150 עד 200 דולאר כל אהל.

לסיכום דברי בפרטת סיכון לקראת החורף, אני אומר שיישארו 7500 אהלים ללא כל סדור.

ד"ר יוספטל: מחוץ לתכנית השיכון, עיבדנו תכניות
טכניות אחרות - ריכוז הנקודות,
ואנלי תקרה שכל מעברה לא תהיה מנותקת להבא, אף תהיה גישה נוחה
אליהן. יסודרו שבילים או כבישים אל הנקודות. אולם בכל זאת,
תסאדנה מספר מעברות | בטסחי אדמת בוך. לפי הערכה זהירה, סדנרים
אלן יעלו כטיליון ל"י. איננו מסתפים את תושבי המעברות בהוצאות
הנ"ל.

ועתה, מעבור לבעיית הילדים במעברות. לועתי
בעיה זו הנה חשובה וצריכה לענין את החברים כאן.

חשבנו ללכת גם הסנה לפי התכונות של שנה שעברה:
סדור 30 תינוקות במוסדות על כל 100 משפחות. בהקטת צריפים למוסדות
ילדים היה פיגור. קצב ההקפה היה אטי. פיגור זה מתבטא בחודש ימים
או מכסיסום 6 שבועות לעומת התכנית של אסתקד.

חשבנו ששליש ממספר הילדים הקטנים - תינוקות
ויילדי-גן - חייבים להיות במוסדות סגורים, יומם ולילה; העולים שעלו אך
בחדשים האחרונים ואשר עדיין לא הספיקו לקבל טום טיפול אצלנו - מהווים
שליש; ו-2/3 - יהיו במוסדות רק במסך היום, ובמקרה של סוג אויר קשה -
לאפטר גם ל-2/3 אלה מהלידים להטאר גם במסך הלילה במוסדות, אם כי
יהיו בצפיפות רבה.

נתעוררו שאלות תקציביות - ואנלי טמה שניתנה לי
ההזדמנות לדבר על כך כאן - כי אנו נמצאים במקרה זה בטבולי סתום. הצעת
האוצר והמטטלה שהובאה לכנסת היתה להקציב לפעולות חידום לילדים במעברות
לתקופת האורך סכום של 500.000 ל"י, כולל גם את מוסדות הילדים עד גיל
6, פעולות קורת-גג לילדים מגיל 6 ומעלה, פעולות הצבא וכן ההתייטבות
העובדת.

ההוצאות עבור ילד ב"קורת-גג" הן - 12 ל"י.

ברצוני לציין ולומר שהתקציב שהוקצב ע"י
המטטלה איננו מספיק בטום אופן ופנים, מהנימוקים הבאים: ההוצאות לסידור
כל תינוק יהיו 16 ל"י לחודש; לילדי-גן ומעון - 14 ל"י, מתוך היטוב
סדורים אלה ייעטן למסך תקופה של 4 חדשים. יוצא, איפוא, סזקוקים לפחות
סכום של טיליון ל"י.

ארגוני הנשים כמעט ואינם מסתתפים בהוצאות
אלו, וכמו כן הורי הילדים אינם מסתתפים. חלק מן ההורים, לאסיתו של דבר,
אין ביכולתם להסתתף בהוצאות אלו, וחלק - עדיין לא הגיעו לידי הכרה
שעליהם להסתתף. במקרה זה, לא ההורים הם הלוחצים עלינו לקחת את ילדיהם,
כי אם להיפך - אנו לוחצים עליהם ופונים אליהם בדרישה לתת אותם.
אמנם בטנה הראשונה לעלייתם ארצה, ההורים מסרבים לתת, אך מעבור שנה הם
מוכנים לתת את ילדיהם.

רק פעם אחת היתה הפגנה מיוחדת בפנינה, כאשר הם

דרשו מוסד לילדיהם.

לרגל הקיצוצים שחלו בעבודות הצבוריות נראה
שבכמה מקומות שבהם מרוכזים עולים - יהיה חוסר עבודה לא קטן, כמו בית-סאן
ועוד. דבר זה יכביד לא במעט על המצב שבו שרונים העולים, ואז רק יראו ה
העולים עד כמה יזדקקו למוסדות, לסעד וכד.

כל מוסד ילדים מבטיח שתי ארוחות ליום, ופעולה

זו נעשית, מטילא, כחשובה ביותר.

סמעתם בודאי שהצבא נכנס ל-24 מעברות. הוא
נותן את עזרתו בטסח הסחנאות, אולם הוא לא קבל על עצמו עבודות בטכונות
כבדות, מלבד בטתי מעברות.

ד"ר יוספטל: הטנה ביזרת הטנה במצב הרפואי במעבדות.

המצב החברתי במעבדות החדשות וביחוד במעבדות האהלים הוא די מתוח, אפשר להבחין זאת לא מההפגנות, אלא ממצב השליטה הפנימית הקיימת במעבדה.

במעבדות של עולי עיראק עדיין לא הגיעו לאדמיניסטרציה עצמית, ואף לא לאירגון ועד. האדמיניסטרציה כולה במצאת בידי הסוכנות, מה שלא רצוי ביותר. אותו דבר גם במעבדות הכורדיים והפרסים.

סיכוני קבע יהיו מוכנים רק בעוד שנה. המצב בטח זה הוא בכל רע, כי אנו עדים לכל מיני התפרצויות פראיות במעבדות; תושבי המעבדות עדיין אינם יכולים לבוא בדברים אתנו אחרת, הם אינם מיוצגים ע"י ועד וכו'.

אין מסטרה במעבדות. תקציב המסטרה מוגבל, והחומר האנוסי המוכן לשרת במסטרה איננו מן המובחר ביותר. המחסור במסטרה נותן לך הרגשה בלתי-נטווחה ובלתי-נוחה במעבדה. בטקוסות הפיזורים שבהם האטכנזים הם מיעוט - מתחילים לברוח מטה.

י. יטעיהו:

ברצוני לשאול:

(א) מה הן הסיבות שנערכות הפגנות מפעם לפעם בגדה הסוכנות?

במידה מדבר זה מתפרסם בעתון, הרי הסיבות הן מחסור בטיפורים חיוניים, כמו: מים, רופאים וכו'. הייתי רוצה שתסביר לנו את הענין הזה.

(ב) אמרת, ד"ר יוספטל, כי 58.000 מטפחות תטארנה ללא שיכון קבוע, ומהם כ-11.000 מטפחות ייטארו באהלים. הייתי רוצה לדעת את החלוקה בקטר לשיכון;

(ג) ברצוני לדעת, מהו הסכום הכולל המתקבל מאותן 58.000 המטפחות לסנה?

(ד) ועוד אמרת לנו, ד"ר יוספטל, כי ההקצבה של 500.000 ל"י לפעולות חירום כולל קורת-גג, - היתה הערכה צנועה ואיננה ברת-ביצוע, וביקשת שתקום ועדת-מסנה מטעם הועדה לטיירות. ברצוני לדעת את הצעותיך לוועדה זו, מה היא תמליץ וכו'.

(ה) אולי תסביר לנו קצת, ד"ר יוספטל, את סיבות הנדידה והיקפה במעבדות רחוקות, מיטובי קליטה וכו'.

(ו) האם נכון הבינותי, שהצבא יעסוק אך ורק במוסדות הילדים?

ד"ר יוספטל:

כן.

ג. כצנלסון:

(א) האם ישנו איזה חוסר סטטיסטי בנוגע לחלוקת העולים לפי מקצועותיהם? אם ישנם עולים בעלי מקצוע, מה נעשה מצד הסוכנות במובן הכסדה מקצועית?

(ב) האם ישנה שיטה אטר לפיה מחלקים את האוכלוסייה לפי הגילים, ומהו האחוז של הגיל הפרודוקטיבי במובן העבודה?

(ג) כשעה שהיתה תעסוקה מלאה, כמה עסקו העולים חוץ מהעבודות הציבוריות?

(ד) היט תעסוקת נשים, ומהי התעסוקה בה עסקו הנשים בגיל הצעיר, הפרודוקטיבי ביותר, נאמר, בגיל 17-35?

(ה) האם יש אחוז של רווקות, ומהו? אבי מתכוונת לרווקות בגיל 25 ומעלה?

(ו) מהי פעולת המססלה בסטח המסטרתי. אודה על האמת שלא באתי על סיפוקי כאשר נאמר כאן שטוטרדים אינם רוצים ללכת דוקא למקומות שעלולים להיות מקומות התורפה ושהכוח המסטרתי בהם הוא חלש.

ח. בן-אשר:

שאלותי הן:

(א) בקטר למצב במעבדות, שמעתי כי ישנה מתיחות חברתית סם. אותי מעניין לא מצב המעבדות כרגע, כי אם המצב הגפסי של יוטבי המעבדות. ברצוני לסטוע מטהו בסטח זה;

(ב) בקטר לעליה החדשה, האם מתכוונים להעביר את המעבדות, או האם ישנן תכניות כאלה להעבירן למרכזים חדשים?

(ג) בקטר לפיתוח הייצור בארץ, האם נעשו בסיונות או ישנם סיכויים שארצוני עבודה קואופרטיביים יתחילו ללמד את יוטבי המעבדות, לפחות בטלבים הראטונים על מנת יוכלו להיות פרודוקטיביים ואחראיים, ויגיעו לרטת-פריון?

ז. טברסקי:

ברצוני לדעת:

(א) כאשר ד"ר יוספטל אמר שהמססלה הקציבה חצי מיליון לירות, האם סכום זה הוקצב לענייני שיכון ולפעולות הסעד שמסדרו הסעד צריך להגיס?

(ב) מהו מצב בתי-הספר במעבדות?

(ג) מה תהיה החלטת הסוכנות לקראת העליה החדשה?

(ד) מה הן התכניות לתעסוקת העולים, יוטבי המעבדות, שהם מעל לגיל 50?

א. ברמן:

(א) שלסום ראיתי את ההפגנה של יוטבי המעברה סקיה ב'. ברצוני לדעת מהו

המצב הבריאותי סם?

א. ברטן: (ב) מהו המצב האמיתי והממשי ברמת-הסדרון, בכפר-סבא ועוד?

(ג) ומדוע הסוכנות איננה מקבלת בזמן האחרון את מסלחות המפגינים?

(ד) אומרים שיש חוסר בטיפול סוציאלי בכמה וכמה מעברות. האם זה נכון?

(ה) אומרים שהמחלקות של הסוכנות בתל-אביב ובחיפה אינן מקבלות ערעורים על מצב הסיכון בו שרולים יוסבי-המעברות, על המצב הבריאותי וכו'. האם אמת בדבר?

(ו) הנכונה הסמועה שקללנו כי קיים מחסור בלחם בכמה מעברות?

ד. נצר: (א) ברצוני לדעת מהו מספר הילדים הנזקקים לקורת-גג; מי מטפל, באופן ישיר, בבעיה זו; והאם הורי הילדים אינם מתנגדים למסור את ילדיהם?

(ב) ברצוני לציין שאני יודעת היטב כי החזקת ילד בפנימיה עולה למעלה

מ־30 ל"י לחודש.

(ג) מיהו האחראי למצב הבריאותי במעברות, האם קופת-חולים? ומהו תפקידם של הטוענות האזוריות? כידוע, כל מעברה הנמצאת בסטט סיפוט אזורי - חייבים להוסיט עזרה. האם קיים דבר זה?

(ד) ברצוני להדגיש שהמחסור במטטרה בא מחוסר תקציב.

ז. כפרית: ביחס לשאלת התקציב, לא נתת, ד"ר יוספטל, בירור מקיף. ברצוני לדעת מהי מידת עזרתם של ארגוני הנסים בסטט זה.

הנ"ר א. אלטמן: (א) בקשר לתכנון הצרכים לחדשים הבאים, נלקח בחשבון שהעליה שהגיעה בסביבת החדשים האחרונים, תקל במקצת. כלומר עד סוף נובמבר? והאם הירידה בעליה היתה מתוכננת?

(ב) האם אפשר לדעת מהו מספר העולים שנקלטו במסך כל הזמן, ומהו המספר

סטרים נקלט?

(ג) ברצוני לדעת את המסדים של הנרידות שמעברה למעברה, ומה הן הסיבות לכך?

(ד) ברצוני לדעת את גודל המנגנון של מחלקת הקליטה של הסוכנות המספלת בבעיות הקליטה, ומהי מידת התיאום?

(ה) מהו תקציבה של מחלקת הקליטה, ומהו התקציב של יתר הגורמים המסתתפים

והמספלים בקליטה?

הי"ר א. אלטמן: (ו) בקטר לקיצוצים בעבודות ציבוריות ברצוני לדעת אם הכוונה בקו חדש זה הוא להטיג עבודות פרודוקטיביות יותר בעבודות אחרות? ועוד, האפשר להעביר את אותם האלמנטים שעסקו בעבודות אלה עד עתה לסטחים אחרים? מהי האלטרנטיבה?

(ז) מי טנהל את כל מערכת המעבדות?

(ח) בקטר להפגנות, מה הן, לפי דעתך, ד"ר יוספטל, הסיבות הגורמות להפגנות?

ב. כצנלסון: ברצוני להוסיף על שאלותי: בקטר לתעסוקת הנסים במעבדות, ברצוני לדעת מה הן תוצאות פעולה זו, ומהו מספר הנסים הטועסקות שם?

ט. יטעיהו: אם כך, גם לי יש כמה וכמה שאלות להוסיף: (א) ברצוני לקבל הסברה מקיפה על המתיחות השוררת במעבדות, מהו רקע המתח שם, האם הוא עדתי או בין-עדתי, או שהמתיחות היא סתם התפרעות שיש מקום למסטרה?

(ב) האם ישנה איזו הסתדלות מצד מחלקת הקליטה להכניס נסים, מבין העולות החרטות, לעבודת פרטובל בפנים המעברה? האם נמתנה איזו עזרה שהיא מצד התאחדויות העולים, אם ישנן כאלה?

(ג) האם ניכר איזה סינוי לטובה במצב הטיפול במעבדות, המאוכלסות בעיקר מיוצאי איטליה או יוצאי המזרח?

סל סדור
(ד) בענין הסכום המסופע/כל ילד עולה בכל חודש, ברצוני לומר שבישיבה הקודמת, מר לנדאו מסר שילד עולה 25 ל"י, כסן כן גיסה מר לנדאו להסביר לנו שסכום זה כולל הלבשה ועוד. נסה, ד"ר יוספטל, לבאר לנו את ההבדלים שישנם בסכומים האמורים.

הי"ר א. אלטמן: מה פירוש המלה "סעד" של מחלקת הקליטה של הסוכנות, האם זוהי קליטה עד הסוף או שזוהי קליטה רק בשלב הראשון, תקופת טעבר עד אשר נקלט העולה באופן סופי?

ט"ר יוספטל: אנסה לענות על כל השאלות שנשאלתי כאן:

הסיבה של רוב ההפגנות היא - חוסר סיכון טחאים. הפגנות אלה באות בעיקר מצד יושבי האהלים. היו גם כאלה שחטבו טעל-ידי הפגנה - יוטב מצב סיכונים, כמו סבדון לצריפון-עץ. צטטנו להסביר להם שזכות קדימה ניתנת ליושבי הפיזורים, מסום שאהל איננו מסוגל לעמוד בפני האקלים הקשה באזור הרדי וכו', וכי לאלה אנו חייבים להחליף את סיכונם לצריפון-עץ.

קרה סקרה כזה שהרשו צריפון-נד, ולאחר ההריסה אמרנו להם שאיננו יכולים להקים אחרים במקום ההרוסים, וגם צריפון נד אחרים לא נקים. לפיכך, תושבים אלה פנו בתזכירים לכל מיני מוסדות. לדעתי, אלה הם הנימוקים העיקריים להפגנות יושבי המעבדות. גימוקים אלה מסכנעים, ולדעתי הם מאד אנוסיים;

ד"ר יוטפטל: ויש בחלקן של ההפגנות גם סיבות אחרות. ההפגנה של מעברת סקיה, למשל, היתה בלתי-מוצדקת בהחלט. תושבי המעברה טענו כי המים הנתנים להם אינם ראויים לשתיה. ברצוני לומר לכם, שאותם המים זורמים ליתר היטובים האחרים שבאותו אזור. נכון הוא שהמים הזורמים תחילה, הם בעלי גוון לבן ומלוכלכים, אולם, אח"כ זורמים מים טובים יותר וראויים לשתיה. אנשי סקיה לא רצו לקבל את הסברתנו זו.

עוד הפגנה היתה מטעם מעברת הטרון. הסיבה היתה זו, שכמעט לכל אנשי המעברה נתנו שיכון קבע ול-200 מטפחות לא. הסברנו להם שחברים לנו שטחים לבנות עליהם את המיבנים. כאשר אתה בא להחליף את האהלים למיבנים, אז אתה זקוק בטוח פי ארבע מהטוח שתופס אהל, כלומר | במקום דונם - 4 דונם.

אנשי מעברת כפר-אובו הפגינו מפני שהם דרשו שנשלול להם כביש. הסברנו להם שהטוחים שלהם הם שטחי חול, ואין צורך בכביש, אך הסברותינו היו ללא הועיל.

אח"כ באות הפגנות פוליטיות, והיתה פעילות רבה מצד המפלגות במעברות. סק"י, למשל, טנצל כל אפשרות המזדמנת לן להפגין. ישנה הסתה פרועה מצדם. אולם, כאשר מעברה מיוצגת ע"י ועד, - סק"י נתקל באי-הצלחה. סק"י ניסה לארגן כמה מעברות ביחד - אך ללא הצלחה. ברצוני לציין ולומר לסבח המפלגות האחרות, שהן אינן טנצלות את הטוב של איש המעברה הסובל בלאו זכי; אולם, פה ושם זיטבן פריצות.

החיים במעברות הם אפורים למדי, ביחוד בטעות הערב, המקומות חסוכים - ללא חטטל, ישנה טנורת נפט וגם אותה קשה להשיג.

מטרו התרבות עטה פעולה כבירה, בסדרו סעורי-ערב לאנשי המעברות. כל אחד טאחבו יודע שהביקור בטיעורי-ערב הוא בלתי-יצוב וגם לא תמיד. באופן תיאורטי, אנו מרכזים 30.000 אנשים מבנגרית בטעורי-ערב. איש המעברה מבקר בטעורים פעם-פעמים, ואח"כ הוא עוזב לגמרי. לעת-ערב, המצב הוא בכל רע במעברות כי הם חלים בצפיפות, עם ילדיהם וכו'.

חברת הכנסת כפרית טאלה מדוע לא נגעת בתעסוקת ארגוני הנשים במעברות. תשובתי היא - שאינני רואה טום טוסדות אחרים המטפלים במעברות טחוץ לארגוני הנשים אשר הם היו היחידים שנכנסו למעברות טהאתחלה.

הפעולה של יתר הטוסדות היא פעולה טלוייה בכוח החברתי של הטוסדות. יש טוענות אזוריות ביחוד של ההתיטבות אשר נותנות את מיטב כוחם ומרצם למעברות. גוט עטק בית-טאן, למשל, טסוגל בטיפול והוא עושה יחס זפלאות. ברור, טמועצה מקומית טסוגלת פחות. אולם, ישנן טוענות מקומיות טעוזרות לכל הפחות בנתינת טטאף של טתנדבים. עירית ירוטלים עטתה מאטצים רבים למען טתי המעברות שלה.

כאשר טנמלים אטם טזוע יש התפרצויות טצד אנשי המעברה, אז אני עונה טיסגם הרבה גורמים אובליקטיביים, חוץ טזה ישנה הסתה פוליטית.

חבר הכנסת ברטן קבל אינפורטציה טאנו איננו טקבלים טסלחות של מפגינים, ועל כן ברצוני להטעב ולומר, טבו ברגע טאנו טוצאים טההפגנה אורגנה ע"י סק"י - אנו טסרבים לקבלה. עוד לא היתה הפגנה טלא ידענו ע"י טי אורגנה. ואם קורה טאנו דוחים הפגנה - אנו עוטים זאת לא בקלות ראט.

מספר

ד"ר יוספטל: חבר הכנסת יטעין טאל על/טאר המיננים
חוץ מאהלים. אני עונה: יש לנו כ-12.000 צריפוני-עץ; כ-18.000 בדונים; 6000 מטפחות גרות בבנינים שהם
אילנם בניני-קבע, אלה הם בנינים שנמצאו במחנות הבריטים, כמו מחנה
ראט-העין ועוד; וכ-8000 פחונים.

עולה שאיננו מטלם שכר-דירה - טאבר את

זכות שיכוננו.

כאשר אמרתי שכל ילד יעלה ל"י לחודש, חשבתי על המחיר הממוצע, ואני מצטער שלא התבטאתי בצורה יותר ברורה. המטלה הקציבה 500.000 ל"י לפעולות מעד במעברות, ואילו אני אומר שנחוץ לפחות מיליון ל"י, לפי החישוב הבא:

סידור 3000 תינוקות לפי 17 ל"י לחודש למטח 4 חדשים, יוצא סך-הכל של סעיף זה הוא 200.000 ל"י בקדנב; סידור 5000 ילדי-גן, לפי 15 ל"י לחודש, למטח אותה תקופה - 300.000 ל"י; פעולות קורת-גג - 280.000 ל"י; סידור 4000 ילדים מגיל ב"ס ומעלה, למטח אותה תקופה - 70.000 ל"י; ציוד והלבשה לילדי בתי-תנוקות והגנים - 25.000 ל"י. יוצא, איפוא, שנזדקק ל-980.000 ל"י. ובטום פנים ואופן לא נוכל להסתפק במכום של 500.000 ל"י כפי שהוקצב. לפיכך תגיעו, לפי חישוב זה, למכום ממוצע של 17-18 ל"י לחודש.

הקצבה זו היא להחזקת מוסדות ולא הקמת

מוסדות.

סיבות הנדידה במרחקים אל העיר הן ברורות למדי: המרחק מן העיר; מצב הסיכון, מצב התעסוקה במעברות המרוחקות; חוסר העבודה לאשה; הטרדות במרחקים הם בכל זאת בלתי-מפוזרות; שאלת בתי-הספר - נדמה לי שבעיה זו אף פעם לא תמצא את פתרונה. לדעתי, כל הגורמים האמורים הביאו לנדידה העידה. נכון הוא שהעיר מושכת הן בסעסועיה והן בפרנסות הקלות שמוצאים בה.

הנדידה החלה מאז חודש אוגוסט, והגיעה למסדים של 1000 מטפחות לחודש. אנו אטנם רואים הצדקה בחלק מנדידות אלה, ויש גם שאנו מאפשרים להם לעשות כן. לעומת זאת אנו טוענים, שאילו יכולנו ליצור מצב בטוח בעבודה כמו שיש בעיר, כי אז היינו נוטמים לרווחה.

תוספת למטכורת ניתנת לסורים, לאחיות,

למטפלות וכו', המוכנים ללכת לפיזורים.

חברת הכנסת כצבלסון שאלה כמה וכמה שאלות שהן מכוונות בעיקר למטרד העבודה, ואני אינני מוכן לענות עליהן.

בענין הכשרה מקצועית ברצוני לומר, שהמוכנות מסתמכת אך ורק באולפנים ללימוד העברית.

ביחס לגיל המפרנסים: אנו מבינים שבעליות הלא-אטכנזיות, יש מפרנס אחד בלבד במספחה, ובמספחה אחת יש מפרנס רגיל שהוא בגיל מ-19 עד 40. לא כן המצב בעליה האטכנזית, סלפני כן היתה העליה הרוטנית - בדקנו את המצב ומצאנו שעד גיל 45 שנה יש 35% של מפרנסים; מגיל 45 עד 54 - 23% מפרנסים; ומעל גיל 55 - 42%. לפי התכנית - מגיל 20 עד 35 שנה - מועמדים להתעסקות חקלאית. מבין העליה הרוטנית, שהקיפה 50.000 יהודים, היו 16% של מועמדים.

ברצוני לענות לחברת הכנסת כצבלסון אשר נגעה בטאלת העבודות הציבוריות: בעבודות הציבוריות התעסקו בין 15.000 ל-20.000 מפרנסים בזמן שבארץ היתה עד אמצע אוקטובר תעסוקה מלאה. עבודות ציבוריות אלו כוללות עבודות בנין, שיכוננים של המטלה או בעזרת המטלה. אני רחוק מאלה החושבים שעבודה ציבורית היא עבודה בלתי-פרודוקטיבית.

ד"ר יוספטל: אם בעטים קיצוצים בעבודות ציבוריות אין ספק שתעטרונה על הפרק הטאלות: (א) כמה מתוך אנשים אלה ייקלטו לעבודות אחרות; (ב) אם יהיו מסוגלים לעבוד עבודות אחרות.

בעבודות הקלאיות גם לגידולי-בעל וגם גידולים בתקופת החורף יועסקו 7000-8000 איש. דבר זה יוגרם אך ורק באזורי ההדרים, כלומר, בעמק, בעמק בית-שאן וכל החוף של שטח ההדרים. זוהי הערכה שאי-אפשר לומר אותה בבטחה.

אח"כ נתקלים אנו באיזורים שאין עבודות אלה בנוצא שם. כביט סדום ימסך בסלילתו ויעסיק בודאי מספר מסויים של עובדים.

ישנם איזורים, כמו קאפרי ובאר-טבע שבמקום עבודה ציבורית, אי-אפשר כרגע להציע עבודה אחרת.

עתה, ברצוני לענות לחבר הכנסת בן-אשר: אם המטלה תלך בקו זה של קיצוץ התקציבים בעבודות ציבוריות, הרי יהיו קשיים בפיוזור האוכלוסיה, כי יסוד עיירות חדשות ונקודות התיישבות חדשות דורש עזרה ע"י עבודות ציבוריות לפדנסת התושבים.

חברת הכנסת קצלסון שאלה על עבודת ארגוני הנשים במעברות, ברצוני לענות: בערים העבודה המוגשת על ידם היא קטנה, ואם בפיוזורים - מפעלם הוא גדול ורב היקף.

ולשאלת הרווקות, ברצוני לענות: שאלה זו איננה מכבידה ביותר, כי רוב רובן של הרווקות קטורות אל מספחותיהן, והן גם חלק בלתי-נפרד של המספחות המפרנסות.

ביחס למטטרה במעברות - הרי ציינתי בדברי הקודמים, שקיימים שני קשיים בסאלה זון קוטי תקציבי וחוסר במפקדים וסטלים.

מצב המעברות הנמצאות על הגבול הוא בכל רע. אפשר לומר שהן נמצאות מכש בחזית. למעברות אלה קשה מאד לגייס עובדים, כי זוהי עבודה שחורה ומסוכנת ואף בלתי-מנובצת בטולם הקרייריזם בארץ. הגענו למצב כזה שהאנשים בורחים מן המעברה. חטאלו את גב' הופרט - ואני שמח שהיא נוכחת ושומעת דברים אלה - כיצד מתחנבים לפני האנשים להיסאר במקומות אלה עוד ועוד.

העובדים במעברות בחלקם עייפים וגם בין העובדות הסוציאליות ישנן כאלה שצריכים להחליפן, היות והוציאו את כל כוחם כבר בעבודה עם העולים.

העולים במאסריהם טוענים נגד העובדים. אינני יכול לענות על טענה זו, ייתכן שהם צודקים ויש להחליף את כל המנגנון, כי לבם של העובדים הפך להיות אבן.

היו לנו ויכוחים רבים על שטורים ורופאים אינם מוכנים ללכת למעברות.

מבין העליה העיראקית ניכרת האינטלגנציה, ורבים מביניהם למדו באולפנים.

ד"ר יוסטפלד:
ביחס לשאלתו של חבר הכנסת בן-אשר על יצירת קואופרטיבים ברצוני לענות, כי נעטו 4 נסיונות, שלושה מהם נכשלו, והדביעי - עדיין אין לנו תוצאות. נתנו שטחים לעיבוד גני-ירק, מנהל עבודה והון. לדעתי, העבודה לא תוכל להיטמן באם לא תהיה בה עבודה קלנית. עבודה קואופרטיבית דורשת חינוך.

מה שכן אפשרי הוא שחלק מהעדה האטכנזית יתארגנו בינם לבין עצמם. הצלחה רבה היתה אצל הבולגרים כשטח זה. היו כמה וכמה נסיונות אצל העיראקים - אך ללא הצלחה; כאן דרושה פעולה חינוכית-חברתית גדולה. בין העיראקים סורר אי-אמון הסקסה על המצב בלאו הכי. לדעתי, הצורה הקואופרטיבית אינה צורה של התחלת קליטה, בטום אופן לא, אך היא יכולה להיות המסך קליטה.

וכאן ברצוני לענות לחברת הכנסת טברסקי - הפיגור בפתיחת בתי-הספר הוא הרבה יותר קטן מאשר היה. טיב הסורים ונסיונם, וגם טיב הילדים - אינו מאפשר פתיחת בתי-הספר.

את בתי-הספר מתקינים בתוך צריפוני-פח. קרה מקרה שמורה הוציא את אחד הילדים מאחר שהפריע בכתה. אז הילד לקח טקל והעבירו לאורך קיר הפח. הילדים שבפנים הכיתה צחקו, והמורה נאלץ להוציא כמעט חצי ילדים מהכיתה. מתוך תסונה זו אתם יכולים לתאר לכם את התנאים הסרויים שם.

עוד לא קרה אף פעם שאלחר 4 חודשים מיום פתיחת הנקודה - לא יפתח בי"ס במקום.

חבר הכנסת ברמן נגע בדבריו על מעברת כפר-סבא. התושבים של כפר-סבא פיזרו כרוזים בקטר להחלפת אהליהם לצריפוני-עץ.

בענין הערעורים שנשאלתי עליהם כאן, ברצוני להודות כי בענין זה אני זקוק להסברה נוספת, טטום שאינני יודע על מה ולמה הוגסו הערעורים.

בענין הלחם, אני סודה שהענין חסור ואיננו מסביע רצון. אני זקוקים ל-6 מאפיות, בו בזמן טיסנן רק סתים. זה כבר סדאה על פיגור. בבאר-טבע האספקה היא טאד רעה, וסאלה זו לא תסצא את פתרונה באם לא תיפתחנה מאפיות אזוריות. אטנם עיבדנו תכנית על הקמת טס מאפיות כאלה וסתים טהן כבר נטצאות בבנייה, אולם, אנו חוטטים פן לא יטצאו אנטים. טיהיו מסוגלים להפעילן. טצב זה הנו גרוע בפיוזורים.

בקטר לקורת-גג, אנו טגיעים לטידור 4000-4500 קיים סיתוף פעולה מסביע רצון בהחלט.

בנוגע למצב הבריאותי שם, אינני רוצה להיכנס לבעיה זו בלעדי נציגות מסרד הבריאות.

ביחס לשאלה טטאל יו"ר הועדה, סר אלטמן, על מספר העולים: במסך 6 החודשים האחרונים עד תחלת חודס נובמבר הגיעו 91,000 עולים. בחודשים מאי ויוני הגיעו אחרוני העליה העיראקית, וחודשים אלה נחטבים בחודשים של עליה גדולה. אח"כ הגיעה אלינו עליה יותר טצומצמת.

כעת עולים אלינו יהודים מארבעה גופים:

- (א) טרוטניה טגיעים אלינו מ-800 עד 2000 לחודס. לפני טבועיים, לטטל, קבלנו ידיעה טהם מפטיקים את העליה טרוטניה, אולם, לטרות הידיעה הזו הגיעה, באופן פתאומי, אניה טלאה עולים טרוטניה;
- (ב) בעליה הפרטית ישנה הפסקה רציבית. את טחנה פרס טיסלנו. ועכטיו יטנו זרם אטי עד טאד. אנו מטערים טיותר מ-1000-1200 יהודים לחודס לא יעלו, כי אין להם רצון לעלות;

ד"ר יוספטל:

(ג) העליה הצפון אפריקנית: עולים רק ממרוקו. לאנשי טוניס אין כל רצון לעלות. 80% מעליה זו הם בריאים; בעליה הרוסנית - 6,6% הם חולי שחפת. לעומת זאת מצב בריאותם של העליה העיראקית היתה הטובה ביותר. גם העליה התימנית היתה טובה. מצפון אפריקה מגיעים אלינו 2500 איש לחודש לפי בחירה.
(ד) עליה מאירופה כולה. מאירופה המזרחית ישנם שרידים. צ'כוסלובקיה, יוגוסלביה, פולניה ועוד, טונות כ-10.000 יהודים, ואנשי מקודים שהם יעלו אלינו תוך שנה אחת; מהונגריה - אין עליה; במערב אירופה יש עוד כ-10.000 יהודים.

אלו הן מקורות העליה שבהם אנו עוסקים. היות ואין כעת עליה טבוהלת או חיסול-גלות, הרי המספרים במשך שלושת החודשים הקרובים לא יעלו. ייתכן שמספרים תהיה בריחה בלתי-מסודרת. דבר זה מגיע עד כה למספרים קטנים מאד. ישנן כל מיני הערכות, ואחת מהן היא, שכל עוד ומצרים איננה שרוייה במצב רוח פוליטי, הרי אין לנו מה לחשוש. העם המצרי רוצה להראות לעולם כולו שאין לה ולא כלום עם העם היהודי. אין לנו כל השפעה שם, ואף הג'וינט איננו שם.

אני חושב שקיים תיאום מספיק ומסביע רצון בין משרד העבודה לבינינו בעבודות כפול: היכן להקים את המעברה, באיזו צורה להקימה וטתי להקימה. ישנה ועדה משותפת. מנהל החיכונן הוא בעיקר משרד העבודה, אילסלא היה תיאום זה, כי אז היינו צדיכים לבוא בדברים עם כל מיני משרדים, מה שיכול היה לגרום לעכובים במשך חדשים מסוימים. היו אטנם התקפות נגדנו אשר לא היו מעשיות וגם בלתי רציניות.

את התקציב לכל ענין המעברות, קשה להעריך. בדצוני להיות זהיר ולומר שלשיכון המעברות בלבד מוציאים 10.000.000 ל"י, סכום זה הוא עבור תקופה של 1.4.51 עד 31.3.52; החזקת המעברות ועוד תוספת הסעד של משרד הסעד ושל הסוכנות, אני מעריך בעוד סכום של 4.000.000 ל"י, בלי חיכוך. לשיכון קבע, תקציב הממשלה הוא 13.000.000 ל"י. בתקציב רגיל, ישנו סעיף - הקמת מעברות ועזרה למעברות, שהוא מסתכם בסכום של 750.000 ל"י. תקציב העבודה למעברות הוא בעוד 5-6 מיליון ל"י. בכל מיני דרכים, אם דרך המועצות האזוריות וכו'. התפקיד של מחלקת הקליטה, איננו תפקיד עד לקליטה סופית. מחלקת הקליטה קיימת עד אשר העולה נכנס לשיכון הקבוע.

עבדנו לפי תכנית של פיזור. אם תקציב התעסוקה יקוצץ - ברור שבדבר זה יחייב אותנו להעמיד את המעברות ליד הערים, עד כה. אנו עמדתו בתכניתנו כדלהלן: 25% צפונה - העמק והגליל; 20% דרומה, והיתר - לאורך החוף. אנו גם רשאים להוסיף למעברות הקיימות. התחלנו במעברת קקון, ואנו עומדים בהקמת מעברה באילת. ישנן עוד מעברות חדשות וגם תוספות למעברות החדשות.

חבר הכנסת ישעיהו שאל אם המעברות שיוסביהן אטכנזים, דורשות פחות טיפול. ברצוני לענות, שלאחר תקופת-מה, מעברות אלה מסוגלות לנהל כמה וכמה דברים בעצמן. המעברות האטכנזיות מוסיטות עזרה גדולה יותר לארגוני המתנדבים. במעברות האטכנזיות אין צורך בטיפול רפואי כמו שיט במעברות האחרות. הטיפול הרפואי במעברות התימניות מצריך פי ארבע מאשר מגישים למעברות האחרות.

אתן לכם בקצרה מספרים על המנגנון: במחלקת הקליטה עובדים 4200 איש, מספר זה כולל את העובדים של בתי-המלאכה של מחלקת הקליטה. בתי-המלאכה אלה עושים את הבדונים, מסגרות וכו'. זה כולל גם את המנגנון הטכני של החצרנים, מנהלים ומטפלים של המעברות; יש לנו 700 עובדים שהם קטורים בטיפול. מספר המעברות הוא 136. מספר זה כולל את בתי-העולים הקיימים, לרבות פרודס-חנה.

י. יטעיהו:

מהו הרכב המעברות?

א"ר יוספטל:

אינני בטוח אם ידוע לך בדיוק את
ההרכב, אך הנחתי היא 1/4 אטכנזים,

והסאר - בני עדות הסורח.

היו"ר א. אלטמן:

אני מודה לכם בעד הסקירה המקיפה
והמענינת בענין קליטת העולים.

כעת נסמך את יתר האורחים, ואני רוצה פה
להביע את צערי על אשר עכבנו אותם, ואתם הסליחה.

בנ"צ בלור:

מנהלת המחלקה לטפול
ילד ובנער.

המחלקה לטפול בילד ובנער מרכזת בידה שני
שטחים עיקריים: (א) הטפול בילד ובנער
תכרוך עם סדורו במוסד סגור, כולל פקוח והדרכה במוסדות; (ב) הטפול
הסוציאלי-חנוכי בילד ובנער במסגרת משפחתית (עבודה טובעת בבתי-ספר,
מועדונים, טפול אינדיבידואלי בילד הזקוק לטפול סוציאלי-חנוכי מיוחד,
אמוץ קטנים ואפוטרופסות).

העבודה מתרכזת בשלשה סניפים מחוזיים שהם
מקימים את הקשר היסודי עם מוסדות ולשכות הטעד בטחנים אלה.

במרכז מחולקת העבודה לענפים לפי גיל
הילדים ולפי בעיות מיוחדות המצריכות סדור והם:

- סדור ילדים בגיל רך;
- סדור ילדים בגיל בית-ספר;
- סדור ילדים לקויים בגופם וסכלים;
- סדור ילדים ונוער להכשרה מקצועית;
- עבודה טובעת בגיל ביה"ס והכשרה מקצועית.

בתוכם
שני מוסדות ממלתיים בית-הנערה ו"גסטד"
להנהלתה היטירה של המחלקה. בית-הנערה מיועד ל-60 נערות קטות חנוך
ועובות ומוסד "גסטד" מיועד ל-88 ילדים אימבציליים ואדיוטיים.

המחלקה עובדת עם 186 יחידות סדור
(מוסדות, מוסדות משפחתיים, משפחות אומנות), בכל הארץ בהם מסודרים
כ-4000 ילד ע"י לשכות הטעד הטובות במחלקה.

בתקופה ינואר-ספטמבר 1951, הגיעו
מספר הפניות לסדור ילדים 3400; מספר הסדורים - 1836; נדחו
מאין צורך אחר הקירה בוספת 500; לא סודרו מחוסר מקום או
מחוסר אמצעים 1064.

העבודה הטובעת נעשית ב-14 מקומות בארץ
והקיפה בטבת הלמודים החולפת כ-7000 ילד. הטפול ניתן ע"י שעורי-עזר,
הדרכה חנוכית, החזרת הילד לביה"ס, הרטטה לביה"ס, סדור במועדון,
סיוע חמרי, טפול סוציאלי מקיף, טפול ואבחנה פסיכולוגית.

גב' צ. בלוד:

דרישות המחלקה:

(א) תקציב לסדור ילדים,

בו בזמן שהצורך בסדור ילדים במוסדות הולך ונזכר הן כמספרים אסטרונומיים בגלל גדול האוכלוסיה והן ע"י החוסר האנושי שבא עם העליה, לא גודל תקציב המחלקה במידה הולמת את הצרכים. הקפאת התקציב בפחצית הסנה האחרונה בעת שהמחלקה נאלצה להעלות את דמי ההחזקה לכל מקומות הסדור, צמצמה עוד יותר את אפשרויות סדור ילדים הזקוקים באופן דחוף להוצאתם מסביבתם ומספחתם.

התקציב החדשי הנוכחי בסעיף סדור ילדים

הוא:

לסדור ילדי עולים במוסדות	-	8,750.-	ל"י
לסדור ילדי תושבים	-	6,000.-	"
להבראת ילדי עולים	-	830.-	"

התחייבויות המחלקה להחזקת ילדי עולים במוסדות עברו על התקציב העופד לרשותנו ב-1,500 לירות.

(ב) הדחבת התקן.

חבר העובדים המקצועיים במחלקה כונה היום 21 עובדים, לט"ס פקוח יעיל על מוסדות הילדים, הדרכת העובדים כלשכות הסעד ופתוח הפול הסוציאלי-חבוכי בילד - יט צורך דחוף בהגדלת חבר העובדים.

דרישה לעובדים נוספים

חבר העובדים הנוכחי

9
7

מקצועיים 21
אדמיניסטרטיביים 9

(ג) הקמת מוסדות לילדים לקויי גוף וסכל.

המפסלה מצווה לדאוג לילדים מוכי גורל שאין לחנכם ולגדלם אלא במוסד סגור לזמן ממושך. יש להעמיד לרשות המחלקה תקציב הגולט את הצורך בהקמת והחזקת מוסדות אלה.

(ד) תקציב לטיפול סוציאלי-חבוכי.

כרגע עומד לרשות המחלקה רק סכום של 1000 ל"י לחודש כמנו עליה להתקציב ללשכות הסעד השונות הקצבות לפתוח העבודה המונעת, להקמת מועדונים ולמפעלים יומיים להכשרת נוער. לפיכך להסביר כי סכום זה אינו מאפשר פתוח סטח עבודה כה חשוב המונע בעד עזובת הנער והחזקתו במוסדות מעצר ותקון.

הטיפול בילד ובנער במעברות:

פעולות המחלקה במעברות סמוכות בסטחים הבאים: סדור תינוקות במוסדות קבע ובמוסדות לשעת חירום, סדור ילדים במוסדות מטעמים סוציאליים-חבוכיים, סדור ילדים לקויים בשכלם ובגופם, סדור ילדים בהבראה, סדור נוער בהכשרה מקצועית, דאגה לפתוח מועדונים לילדי ביה"ס.

בתקופת לנואר - ספטמבר 1951 נתקבלו במחלקה:

פניות לסדור ילדי עולים - 1850
מהם סודרו במוסדות - 1100

רוב הילדים נשארו ללא סדור מחוסר מקומות.

גב' צ. בלוד:

סדור תינוקות:

עיקר דאגתנו לילדי המעברות מתרכזת בסדור התינוקות עקב תנאי הסכון, התנאים הסניטריים, חוסר ידיעת האם כיצד לטפל בתינוקה וגם עקב הסיבות הרגילות המצריכות ביטוב כולו סדור תנוק, כגון: מחלת או פטירת האם. בראשית החודש אסתקד, ואינני צורך דחוף בפתיחת מספר בתי-תינוקות לסעת חירום וחלק מהם נסגר עם ראשית האביב. בדגש זה מסודרים 308 תינוקות ב-8 המוסדות המיועדים אך ורק לילדי מעברות.

18	-	בית תינוקות "אזע" תל-חנן	"	"
30	-	באר-יעקב	"	"
50	-	"ויצו" ראש-העין (עומד להסגר)	"	"
55	-	צפת	"	"
45	-	מועצת הפועלות צמח	"	"
30	-	ברגדלים	"	"
50	-	הפועל המזרחי בני-סינה	"	"
20	-	צרוינסקי חיפה	"	"

נוסף לאלה מסודרים 180 תינוקות בבתי-תינוקות אחרים הקיימים בארץ. (בית תינוקות ויצ"ו ירושלים, "אסנה" חיפה, "אם וילד" תל-אביב).

אנו נמצאים בלחץ בלתי-פוסק של בתי-חולים ושל האחראים לטיפול בתינוק במעברות לסדור ילד לאחר מחלה רצינית. שהחזרתו הביתה עלולה להדע את מצבו, או ילד ירוד מסקל שהטארתו במסגרת הנוכחית מסכנת את חייו, ולעתים קרובות לא יכולנו להעביר מחוסר תקוות קליטה.

אם בזמנים רגילים היינו זקוקים לפתוח לסלוטה בתי-תינוקות מחוזיים נוספים עד 300 מוטות, הרי לקראת החודש אין להסתות הקמת מוסדות לפחות לעונה זו, ועכשיו, איפוא, עם ארגוני נסים את התכנית הבאה עבור מעברות שיוטביהן גרים באהלים:

פתיחת 19 בתי תינוקות אשר יכללו 655 מקומות.

הפיכת 10 מעובות-יום לבתי-תינוקות סגורים עם 300 מקומות.

הגסטת תכנית זו תאפשר לנו קליטת 1000 תינוקות בגיל 0-2.

ארגוני הנסים קבלו על עצמם להגשים את התכנית בתנאי שהממשלה תשא בהוצאות הסלאות להחזקת התינוקות, היינו - 30 ל"י לחודש. אגב, הצעה זו הובאה ע"י המחלקה לטיפול בעולה.

ההוצאות הכרוכות בתכנית זו הן איפוא 30.000 ל"י בחודש עבור הציוד.

במעברות סכייה ופרדס-כץ כבר נפתחו בתי-תינוקות, ביתר המקומות יפתחו המוסדות תוך חודש דצמבר. ההוצאות תכופינה מתקציב מפעל החודש. סדורים אלה אינם מסחריים אומנו מהדאגה לפתיחת בתי-תינוקות קבועים וכחוזיים, כי אין להמשיך במצב הנוכחי שמטלטים תינוק במצב ירוד דרך כל הארץ ולעתים קרובות גם דוחים את סדורו בשל חוסר מקום. למטרה זו היינו מציעים פתיחת מוסדות בסחוז הדרום, בסומרון ובצפון.

סדור ילדים לקויים:

ביחוד פורגס המחסור במוסדות מתאימים לגבי ילדי מעברות הספגרים בשכלם, המהווים קשים כחונכם והלקויים בגופם. דוקא לסוג הילדים שהדחתם מהמעברות היא הכרחית הן בגלל והן בגלל סביבתם, נשארו ללא סדור בשל חוסר מוסדות מתאימים. בין 500 ילד חרשים-אלמים, עוורים, אדיוטיים ואימבציליים קשים הכחלים לסדורם, ישנם כ-300 ילדים במעברות. אין זו בעיה הטונית, אולם כל מקרה כשלעצמו סובל מחוסר סדור וגורם סבל בלתי-יתואר לטביבתו.

גב' צ. בלוך: יש לגשת מיד להקמת פנימיות לילדים חדשים-אלטיים וילדים מפגרים בטבלם במידה ניכרת, כמו-כן יש להרחיב את בית חנוך עוררים. תכניות אלה דורשות מהממשלה אמצעים לא רק להחזקת הילדים, אלא להקמת המוסדות הדרושים וציודם, כי הארגונים הציבוריים אינם מוכנים לסאת במעמסה זו.

סדר נוער בהכשרה:

400 בני נוער הוצאו במסך השנה האחרונה למקומות הכשרה כגון בגי-ספר מקצועיים, חוות-למוד, חברות נוער בקבוצים ובמוסכים. נוסף לאלה סודרו 150 נוער במפעלי יום-למלאה (חברות ומסגרות) ולחקלאות.

145 בני נוער סודרו ב-8 מקומות לסלאכה ו-90 בני נוער במפעלים יומיים לחקלאות.

יש לפתח יחד עם משרדי החקלאות והעבודה מפעלים יומיים חדשים לחקלאות ולמלאכה. נוער זה במעברות מסולל ברובו הגדול תעסוקה מתאימה ואפשרות של רכיסת הטבלה מינימלית והטבלה טקצועית כלשהי. ע"י הקמת מפעלי יום ובתי-ספר ערב במעברות גדולות, או למספר מעברות, נוכל להתגבר על בריחת הנוער מהמקום ולמנוע תופעות עזיבה סכבר טורגטות במעברות. פעולה זו דורשת תקציב גדול, חבר מורים ומדריכים ותחבורה מוסדרת.

מועדונים ע"י בתי-הספר:

בסתוף פעולה עם לטכת הנוער של משרד החינוך הוקמו כ-30 מועדונים ע"י בתי-הספר במעברות. שעות הלימודים בבתי-הספר במעברות לרוב פחותות מאלה הנהוגות בישוב כולו, התנאים החיצוניים גרועים ומאידך, על הילדים להקנות לעצמם הרבה ערכים חדשים ומוטבים יסודיים על סביבתם החדשה, ברור איפוא, שהמועדון כהמסך טבעי של בית-ספר יכול לסלא תפקיד חשוב בהסתרות הילד בארצנו. רכיסת הרגלי מסחקים, פעולות ספורטיביות, קריאת עתון, סיחות מסותפות, מלאכת-יד וכו', חסיבותם גדולה לאין ערוך כלפי ילדי המעברות. חוסר מעטה אחר שעות הלמודים באוירת המעברה עלולה להבל בנפש הילד. אנו מצויים איפוא, לפתח מועדון בכל מעברה גדולה, בטלב ראסון יש להכפיל את מספר המועדונים. המורים במעברות מוכנים לרוב לטטס כמדריכים במועדונים.

גב' ח. מה-יפית:

מנהלת המחלקה להזנת הילד. ברצוני למסור פרטים בקטר להזנת הילדים במעברות.

אנו נותנים הזנה לילדי בתי-ספר עממיים, סעורי-ערב ולתינוקות. מפעל זה הועבר בזמנו למשרד הסעד.

יש טבי סוגי מפעלים: (א) מפעל שהיטוב היסן יללפני קום המדינה, מחזיק ע"י ועדות מקומיות שהן האחראיות לכל הטטח התזונתי, ואטר הן מקבלות מאתנו את ההוראות וההדרכה. ועדות אלה הן בעלות תקציב מוגבל טאד; (ב) הסוג הטני הוא ילדי-עולים.

בטיכוני העולים משרד הסעד הנו האחראי, הוא המארגן והמנהל.

ישנו עוד סוג אחד והוא המפעל טביטובים הערביים. ברור, שמפעל זה הוא על חשבון משרד הסעד ועל אחריותו. אך בינתיים, סוג זה נוטא צורה בלתי-קבועה, כי עדיין איבנו יכולים להעביר את מלוא האחראיות עליהם.

צ"ח. מה-יפית: קבענו. תכנית לימודים לעבודות מטבח במיוחד ביסובי עולים יהודיים וערביים, הסודרכת ע"י מורות מנוסות. המטבחים נקבעים ביסובים אלה על פי רצב בפחונים, ועובדים עם בצורה הפרימיטיבית ביותר, ללא רצפה, ללא מים וכו'. אני רוצה שתתארו לעצמם לעבוד בתנאים כאלה באיזור הנגב. כאשר קורה שאין מים במעברה, אנו נאלצים לטגור את מטבחי הילדים על אף המצוקה הקיימת בטבח התזונתי.

פנינו ל"יוניצף" בבקשה לעזור לנו לקבל חמרים להתקנת מטבחים איזוריים למען אפשר להגיש לנקודות המרוחקות ביותר לפחות ארוחה אחת ביום, אולם, קבלנו את תשובתו שעדיין לא החליטו על כך דבר. לפיכך, אנו נמצאים עדיין באותה המצוקה.

סוגי הארוחות: בזמנו, היינו נותנים ארוחה אחת ליום. לעומת זאת, בשנים האחרונות, פנו אלינו לעתים תכופות, רופאים, אחיות ומטפלות בדרישה לתת גם ארוחות בוקר או ארוחות 4. הטבירו לנו שהילדים הבאים לבי"הם או לגן, באים מבלי לאכול, הם באים ומחכים על להגשת ארוחת הצהרים. דבר זה אילץ אותנו להגיש גם לפני הלימודים ארוחות בוקר, על מנת שיוכלו להחזיק מעמד ויוכלו ללמוד, ובמסך שעות אחר-הצהרים אנו נותנים ארוחה קלה.

מצב הילדים:

יש לנו איסורים מרופאים שכאשר הילדים מביעים ארצה, הם ירודי משקל וחולים. וכך מיד, עם קום המעברה, הרופאים דורשים מאתנו להתחיל בהגשת ארוחות לילדים ולתינוקות בפרט.

התינוקות הכריזאו והאיטפוז ירד וגם התמותה ירדה הודות לארוחות המוגשות על-ידינו. מפעל זה נעשה בסיתוף פעולה עם טיפת-חלב.

אנו מעוניינים בדרך כלל לשתף את האיטמות בפעולותינו, וע"י כך אנו מדריכים אותן. העבודה בתינוקות היא מאומצת ואחראית. אנו נתקלים לפעמים במחסור באנשים מתאימים בטיפול ובהגחת התינוקות.

יש לנו קשיים עצומים בקשר לאספקה. קשה להשיג מצרכים, דבר זה פורגס בכל בית ובית, ועל אחת כמה וכמה קשה להשיג עבור 10.000 ילדים. יש לנו קשרים מצויינים עם המפקח על המזונות ואף יש לי הרוסס שהוא עושה ככל האפשר על מנת הקל עלינו בטבח זה.

כמו כן אנו נתקלים בקשיים בתעבורה. יש לנו 3 מכוניות, אשר אחת מהן נמצאת בתיקון במשך רוב הזמן, יוצא אילפוא, שאנו עובדים עם שתי מכוניות בלבד.

חסרים לנו מחסנים להחזקת המיצרכים והכלים. אנו נאלצים לעתים קרובות להסתמס בבוודד מה שעולה לנו בכספים רבים. יש לנו בסך הכל 3 מחסנים בפרדים.

חסר לנו הצירוד הדרוש במטבחים, ונדמה לי שאנו יורדים ברמה בגלל המחסור הזה. בטנה החולפת הוצאנו 28.000 ל"י עבור צירוד המטבחים, וכיום דבר זה עולה פי שלס.

אנו מסתים להעסיק נשים מבין תושבי המקום בעבודות כסו הנהלת חשבונות, עבודות מטבח וכו'... אנו נתקלים פעמים רבות בנשים אנלפביות, אשר אינן יודעות מה זה קילו-גרם וכו'. נסינו לתת קורסים לטבסלות. קורס כזה נמשך כ-5-6 שבועות, ע"י כך הנשים הופכות להיות אובייקט חשוב, הן נעשות בעלות מקצוע. אולם, עד אשר אנו מצליחים להכסירן למקצוע זה הן עוזבות אותנו מסוים שהן מוצאות עבודה מכניסה יותר.

גב' ח. מה-יפית: הנוריים מוסיטים לנו את מלוא עזרתם הארוחות. בעת

הערכת התשלומים עבור הארוחות נעשית ע"י העובדות הסוציאליות, כי הן סכירות פחות או יותר מצב כל מספחה ומספחה הנמצאת במעברה, והן מסתדלות עד כמה שאפשר לקבל מהן תשלום יותר גבוה. לדעתנו, ענין התשלומים הוא גורם חינוכי חשוב. אתן לכם דוגמה על מעברת בית-ליד, היא היתה אחת המעברות הקטנות ביותר בטובן התשלומים. תוסכיה התרגלו לקבל 3 ארוחות בכל יום ללא כל תשלום. אולם, כעבור זמן מה, התגברנו על קושי זה והצלחנו לקבל מהם מ-250 עד 300 פר' לחודש עבור הארוחות. אינני אוסרת שזהו הישג רב, אך התשלומים מסתכמים בכמה אלפי לירות.

עתה, ברצוני לתת לכם מספרים על מפעלי

חזנת הילד בארץ:

מפעלי החזנה פועלים ב-280 נקודות, מזה:

מלפני קום המדינה	-	40
ישובי עולים, כולל 94 מעברות	-	220
מעוטים.	-	22

מספר מסעדות הילדים הוא כ-1100.

מספר הילדים הניזונים הוא כ-75,000, מזה:

בישוב כלפני קום המדינה, כולל כ-10,000 ילדי עולים.	-	35.000
ילדי עולים במקומות נטוטים, מוטבי עולים וכו'	-	15.000
ילדי מעוטים.	-	5.000

סוגי הילדים הם:

55.000	-	ילדי בית-ספר
14.000	-	ילדי גן וגנון
4.000	-	תינוקות
2.000	-	שעורי ערב, בתי-ספר מקצועיים וכו'

מספר העובדים במפעלי החזנה - 1250 במטרות שלמות וחלקיות.

"יוניצף" - מספר הילדים הנהנים ממרכזי "יוניצף" באמצעות המחלקה הוא: 37.000 (מקודם 75.000)

מזה:	למפעלי חזנת הילד	-	33.000
	הסוכנות היהודית לילדי מחנות	-	4.000
			37.000

תמצית: - בתקופה אוקטובר 1950 - אפריל 1951 הוצאו ולתקופה אפריל - ספטמבר 1951, כולל קיטנות, הוקצו לנו סך ז.א. תוספת של

155.000.- ל"י
173.500.-
18.500.- ל"י

על אף קצוצים ואי-מלוי תכנית מינימלית נשארו חובות ע"ח תקופה זאת בסך של 40.000.- ל"י.

ההוצאה הכוללת היתה לפיכך בוסף לסכום זה קבלו מפעלי החזנה מצרכי "יוניצף" בסווי של 6000 ל"י לחודש - לפחצית השנה ס"ה

213.500.-
36.000.-
249.500.- ל"י

מזה הוצאו למעברות - 100.000.- ל"י.

גב' ח. טה-יפית:

תקציב אוקטובר 1951 - אפריל 1952:

249,500.- ל"י

(1) הוצאות לפי מחצית השנה הקודמת

(2) 15000 ילד טיתוטטפו באופן הדרגתי (יש לחשב

בממוצע 10000 לחודש) יחילבו בהוצאות של

20,000.- ל"י לחודש, ולמחצית השנה 120,000.-

2.- ל"י לציוד יטודי לכל ילד 30,000.-

150,000.-

(3) העלאת מחירים בטצרכים ובעבודה ב-7

פרוסות לארוחה ל-75,000 ילדים

78,000.-

כולל טצרכי "יוניצף" - 477,500.- ל"י

פעולות חורף:

אספקת קבלה המחלקה - 45,000.- ל"י ככספי המעברות לפעולות חורף במעברות.

מספר הילדים המוגדל הנמצא כבר בטפול המחלקה - אלה טצרכים להכנס לרשת
מפעלי ההזנה שיפתחו בקרוב וכן העלאת המחירים טחילבים הכפלת הסכום הנ"ל.בהספק
ברצוני לציין /אספקת טצרכי "יוניצף" מוטל

בספק.

את הטפן הוועדה רשמה אב.

לפני כן רשמה ס.ל.

א.ב.

ג. ח. מה-ישיבת:

טעברות חלטה, בית-שאן ועוד אינן נמצאות ברשימה של ועדת השירותים וקיבלתי כבר מזעקה מהמפקחות באותן הנקודות. עד עכשיו קיבלנו 45 אלף ל"י בעד הילדים, מספר הילדים הוכפל עכשיו ואנו נצטרך לפחות לסכום כפול של כסף. המחלקה שלנו לא נכללה באותם החישובים ואני חרדה מאד למצב שיווצר.

היו"ר א. אלטמן:

אבקש את החברות להכין לנו בכתב את דיווחיהן ואת סיכומיהן, בכדי שנוכל לדון בישיבתנו הבאה על העניינים האלה, בזאת גטרנו לסמוע את דברי החברות, ואנו סודים להן מאד עבור הידיעות הפועילות שהואילו לסטור לנו.

(חברות המלכת יוצאות).

מתחיל פנה אלי בא-כוח סגור הפנים והודיע לי שהוא שמע שגור דניאל בענין המעברות, והוא מודיע שגם אצל יטנה מחלקה היוחדת לכך, והוא מבקש לסמוע אותו. הזמנתי אותו לישיבה, אולם לא הספקתי לסמוע אותו. אם נמצא לנחוק - נזמין אותו לאחת מישיבותינו הבאות.

יש לפני-סכתב מסגור הבריאות, שבו כותב הד"ר שיגור: "אני מציע שהוועדה תסמוע אותנו בכמה ישיבות, כל-אחת סוקדסת לבעיה סיוחדת: א) אטפוז; ב) סחלות כרוניות; ג) רפואה סונעת. סנהלי האגפיים והסחלקות יופיעו בפני הוועדה כך שיסמנו ספי בעלי סבצוע את הפרטים בה הוועדה טעונינת ותדע את השאלות בכל היסודיות הדרושה. עלינו לספל בעיקר בסני סטרדיים: סרד הסעד וסטרד הבריאות. עד עכשיו טיפלנו בענייני הקטורים עם סטרד הסעד, ועכשיו עלינו לספל גם בענייני סטרד הבריאות.

ג. טברסקי:

אני מציעה לסמוע את נציגי סטרד הבריאות שידברו בעיקר על הבעיות הרפואיות על רקע המעברות. דבר זה יקל עלינו לערוך את הסיכומים גם בענין המעברות.

ב. הרמל:

אני מציע שהוועדה תרון בעניינים קונקרטיים טעליים, ולא תיהפך לסיטינוריון להרצאות, גם אם הן טענינות מאד. יטנה הצעה קונקרטיה של סרכז קופת-חולים, ואני מציע לדון בה.

י. ישעיהו:

בתוקף עבודתנו כחברי ועדת השירותים הצעוריים אוטל עלינו ללמוד, להכיר ולכוון את פעולתם של בערך שני סטרדיים: סטרד הסעד וסטרד הבריאות. סתוך הכרת הדברים נספל בבעיות ביתר טעשיות ובזמן יותר קצר. אני חושב טענין המעברות קודם לפניית קופת-חולים.

ב. הרמל:

סה הן השאלות הדחופות שהועמדו בפנינו בענין המעברות?

היו"ר א. אלטמן:

בעיקר שאלות תקציביות. בעיית המעברות היא בעיה קונקרטיה של 4 חדשים, אם נסטון את העניין עד תוך 4 החודשים - לא יהיה ערך לכל הדיון.

ב. הרמל:

אני מבקש להפסיק לעסוק באינפורמציה כללית, ולא ניכנס לפרטים.

היו"ר א. אלטמן:

את שלוש הבעיות של סטרד הבריאות אפטר לרכז בישיבה אחת. אני מציע שנקדיש

א.ב.

ישיבת ועדת השירותים הצמודים
8.12.1951

היו"ר א. אלטמן:

לזאת את הישיבה הבאה. בישיבה שאחרי זו נשוב לדון בביטול בענין
הטעברות. אני הייתי מציע לקיים במסך החודש הבא את הישיבה לשבוע
את הישיבה הבאה אני מציע לקיים ביום ג' הבא בשעה 8.30 בבוקר.

ב. הרמל:

אני מבקש להעמיד לסדר-היום של ישיבות
הוועדה הזאת שתי שאלות קונקרטיים:

- א) גיוס בנות דתיות לטוסדות רפואה;
- ב) סיחור מניוס של אחיות סופסכות

העובדות בטוסדות רפואה.

היו"ר א. אלטמן:

אני מסכים להעמיד בעיות אלו על סדר-
היום, אולם לא לפני שבסוף את ענין

הטעברות והבריאות.

אני קובע אפוא שהישיבה הבאה תתקיים
ביום ג' הבאה, 11.12.1951 בשעה 8.30 בבוקר.

הישיבה סגורה.

(הישיבה נועלה בשעה 13.50)